

7België – Belgique
PB
8000 BRUGGE
BC 30003

Radeis

Rode Adviezen, Denkpistes en Eisen van/voor Senioren

Jaargang 6 – Nummer 4 * september - december 2011 * verschijnt driemaandelijkse
Afgifttekantoor 8000 Brugge * Erkenningsnummer P608427 * BC 30003
ABVV-Senioren - Hoogstraat 42, 1000 Brussel - v.u. Caroline Copers
Voor vragen, opmerkingen, adreswijzigingen: 02/28.90.181 of kcriel@vlaams.abvv.be

2011 loopt ten einde en het jaar eindigt niet in schoonheid. We mogen-
dan wel eindelijk een nieuwe federale regering hebben , wat deze regering
de laatste dagen al allemaal heeft bekookstofd , is onaanvaardbaar.

Op diverse domeinen wordt contractbreuk gepleegd : door de spelregels te
veranderen terwijl mensen het spel nog spelen . Zo worden mensen met
tijds krediet, in bruggpensioen, in landingsbanen getroffen op vlak van pensi-
oenrechten . Zo worden pensioenvoorwaarden op vlak van gepresteerde
loopbanen tijdens de loopbaan gewijzigd waardoor mensen gemiddeld 4 jaar
langer zullen moeten blijven werken.

Zo worden heel veel vrouwen getroffen , die meestal thuis blijven om gedu-
rende een aantal jaren zorgtaken op te nemen voor kinderen of ouder(s) en
voor wie het halen van een loopbaan van minstens 40 jaar teneinde ver-
vroegd op pensioen te kunnen gaan , onhaalbaar wordt als de gelijkgestelde
periodes worden teruggeschroefd.... En je kan maar op vervroegd pensioen
vanaf 62 in plaats van 60 ...

Indien iedereen in dit land , burgers en bedrijven , op correcte manier be-
lastingen zou betalen en de fiscale fraude op een ernstige manier zou wor-
den aangepakt, dan zou de ganse saneringsoperatie niet moeten afgewen-
teld worden op werknemers en niet-actieven. We moeten dan ook als ABVV
onze stem blijvend laten horen en in verzet gaan tegen al deze maatregelen
die vooral diegenen treffen die niet aan de oorzaak liggen van de economi-
sche crisis.

Het ABVV eist grondige bijsturingen van de federale regering. Indien die er
niet komen , dan gaan we in actie. Actieven zowel als niet-actieven, jonge-
ren en ouderen , mannen en vrouwen. Wees gemobiiseerd !

Maar toch ook : maak er een goed en gezond 2012 van !

Caroline

Hoe kan je armoede bij gepensioneerden wegwerken?

De ABVV-Senioren bogen zich in het voorbije jaar over de vraag: "Hoe kan je armoede bij gepensioneerden wegwerken? Het simpele antwoord "verhoog de pensioenen" voldoet niet. De werkelijkheid is immers ingewikkelder dan dat. We bieden je graag - als lezer van Radeis - het volledige antwoord dat hierop geformuleerd werd

Vooraf: De ene armoede is de andere niet

Armoede is een verzamelnaam voor een situatie die vele ladingen dekt. Het is als ziek zijn. Als de huisarts zegt dat je nierstenen hebt, ben je ziek. Als hij zegt dat je griep hebt, ben je ook ziek. Alleen is het te hopen dat je voor beide keer "ziek zijn" een andere behandeling krijgt.

Voor armoede is dit hetzelfde. Naargelang welke "vorm van armoede" je hebt, zijn er andere beleidsbeslissingen nodig, zijn er andere oplossingen nodig, zijn er andere vragen en zijn er andere noden.

- Zo zijn er de **generatiearmen**. Hier erf je armoede, zoals anderen rijkdom erven. Je wordt gewoon in de verkeerde wieg geboren en start in het leven met een achterstand die eigenlijk nooit meer goed te maken is. Van bij de geboorte weet je dat er slechtehuisvesting is, slechte opleiding, weinig mogelijkheden en dus weinig tot geen kansen op de arbeidsmarkt en het latere leven. Het tekort hebben aan geld is hier maar één van de problemen. Generatiearmoede los je dan ook niet op met alleen maar betaalde arbeid.
- Je hebt ook wat men in het vakjargon "**nieuwe armen**" noemt. Dit zijn de mensen die tot voor kort gewoon konden deelnemen aan de maatschappij. Omstandigheden maken dat deze mensen moeten afhaken. Denk maar aan vrouwen die achterblijven met de kinderen en jaren geleden hun carrière voor manlief en gezin opzij gezet hebben. Of zij die met twee in een bedrijf werkten dat failliet gegaan is. Dat hou je een tijdje vol, maar zeker geen maanden.
- En dan zijn er de **inkomensarmen**, waaronder heel wat senioren. Velen moeten het stellen met een erg klein pensioen. En door het niet systematisch koppelen van dat pensioen aan de evolutie van de welvaart, worden deze senioren dag na dag, jaar na jaar, doorlopend armer. In het begin onmerkbaar, maar uiteindelijk duidelijk voelbaar en zeer nefast.

In deze tekst beperken we ons tot deze laatste groep mensen. Het betreft een ruime groep: Europese cijfers tonen aan dat **in Vlaanderen het armoederisico bij 65-plussers op 19,4% ligt** (tegenover 10% voor de totale bevolking).

In absolute cijfers spreken we hierbij over **213.000 gepensioneerden** die moeten rondkomen met een inkomen dat zich op of onder de armoededrempel bevindt.

Willen we hier iets aan doen, dan zijn meerdere "pistes" nodig. Wij zien er drie:

1. **Meer pensioenrechten**
2. **Gegarandeerde en hogere pensioenrechten**
3. **Zorgen dat de uitgaven van de senioren dalen**

We bekijken elk van die punten meer in detail:

1. Meer pensioenrechten

→ 1. Zorg voor maximale troeven bij de start van de loopbaan

Kinderen die **schooljaren moeten dubbelen** komen met vertraging op de arbeidsmarkt en bouwen dus van meet af aan een achterstand op in het afwerken van een volledige loopbaan.

In Vlaanderen gaat het om **30% van de jongeren** die op het einde van het secundair onderwijs minstens een jaar achterstand hebben. Bij allochtone jongeren loopt dat op tot **70%**.

Dat het ook anders kan, zien we in landen zoals Finland. Daar bedraagt het minder dan 1%. Blijven zitten heeft dus meer te maken met de onderwijscultuur dan met de resultaten in de klas. Het PISA-rapport (dat de onderwijsprestaties in 67 landen onderzoekt), stelt vast dat de landen die weinig of geen zittenblijvers hebben (Finland, Zweden, Noorwegen, Japan, Zuid-Korea, ...) , allemaal bij de top behoren.

Dubbelen is daarenboven ook **negatief voor het zelfbeeld** van de jongere en het kost de gemeenschap handenvol geld.

Wat nog belangrijker is: het is onder de dubbelaars dat je de jongeren vindt die **zonder diploma** op de arbeidsmarkt terecht komen.

Investeren in **individueel maatwerk** moet achterblijvers dan ook helpen om zowel zonder vertraging als mét diploma de schoolbanken te verlaten. Het vermijdt de aanzienlijk hogere maatschappelijke meerkosten van jongeren die zonder perspectief op de arbeidsmarkt terecht komen. En de betrokken jongeren komen met voldoende troeven aan de start, die toelaten om voldoende pensioenrechten op te bouwen.

→ 2. Maak werk werkbaar en loopbanen leefbaar

Met 4,5 miljoen mensen hadden we nog nooit zoveel actieven in ons land als vandaag. We evolueerden van het kostwinnersmodel, waarbij 1 partner 45 uur per week werkte, naar het **tweeverdienersmodel** waarbij 2 partners elk 36 uur per week werken. Dit in jobs met een hogere werkdruk, een stijgende vraag naar flexibiliteit, hogere “mobili-tijd”. En dit alles in meer tijdelijke en onzekere statuten.

Er wordt dus alvast veel meer gewerkt. En al die mensen bouwen pensioenrechten op. Belangrijk hierbij is ervoor te zorgen dat het voor die actieven **ook leefbaar** blijft. Een loopbaan is geen renbaan. Ook in het spitsuur van het leven moet er na de job en de huishoudelijke besommeringen tijd over blijven voor de nodige *quality time* met partner en kinderen en een ‘stapje in de wereld’.

Het begrip “werkzaamheidsgraad” (aantal mensen aan het werk) moet dan ook gelijke tred houden met de “**werkbaarheidsgraad**”. Anders gezegd: naast kwantiteit van de jobs gaat het evenzeer over kwaliteit van de jobs. We denken hierbij aan jobs die voldoende boeiend zijn, waarvan de stress binnen de perken blijft, waar bijscholing een vast ingrediënt vormt en waar de balans tussen werk en privé in evenwicht is.

Het aansturen op **langer werken tot 67 jaar wijzen we resoluut van de hand**. Voor eerst zijn er nog tal van bekwame werkkrachten onder de jongeren, vrouwen, allochtonen, gehandicapten en ouderen die wel graag zouden willen werken, maar geen job hebben. Vervolgens speelt het verhogen van de pensioenleeftijd enkel in op de verborgen agenda van de werkgevers: zij zien graag dat de werkloosheid op peil blijft omdat anders – door de wet van vraag en aanbod – de lonen stijgen.

Het **loopbaanpensioen** vormt een betere basis, maar moet verder uitgediscussieerd worden: hoeveel jaar werken voor een volledig pensioen? Welke correcties maken we voor zware en ongezonde beroepen? Welke beroepen zijn dat precies? Welke periodes tellen mee als gelijkgesteld?

Een discussie die hierbij evenmin uit de weg mag gegaan worden, is deze: je kan voor iedereen eenzelfde loopbaanpensioen voorzien, maar wat doe je dan met de “pensioen-loopbaan” die in de regel 7 jaar korter is bij een laaggeschoolde arbeider dan bij een hooggeschoolde ambtenaar?

➔ 3. Verhoog de inzetbaarheid van 55-plussers

Opmerking vooraf: vijftigers aan het werk houden **begint door hen niet af te danken**. Eenmaal afgedankt zitten ze immers in een veel moeilijke situatie om nog “aan de bak” tekomen. Het Nederlandse systeem, waarbij werkgevers zich op de rechtbank moeten verantwoorden wanneer zij oudere werknemers ontslaan, lijkt op het eerste gezicht een goede piste.

Dit gezegd zijnde: het probleem is gekend. Bij de 55-plussers is **slechts 34% aan het werk**. Dit ligt 10% lager dan het Europees gemiddelde. Het is nochtans dringend noodzakelijk om deze problematiek te ondervangen: gegevens van professor Luc Sels (KU Leuven) leren ons dat in de komende jaren 300.000 werknemers zullen moeten vervangen worden, terwijl de arbeidsreserve voor de helft uit 50-plussers zal bestaan.

Het is evenwel nog steeds een minderheid van bedrijven die over de inzetbaarheid van ouderen nadenkt. En binnen die bedrijven raakt men dan meestal niet verder dan het sleutelen aan de flexibiliteit of de vermindering van de arbeidsduur.

Wat moet doordringen is het idee dat **de inzetbaarheid van oudere werknemers niet lager is, maar anders**. Belangrijk hierbij is dat het ‘rendementsverlies’ van oudere werknemers ruimschoots gecompenseerd wordt door andere capaciteiten: hun bagage aan kennis en ervaring, hun sociaal netwerk, ...

Veeleer dan leeftijd zijn er trouwens andere factoren die bepalend zijn voor de inzetbaarheid van een 55-plusser. We denken onder meer aan:

- verstarrend werk zonder afwisseling dat geen nieuwe uitdagingen bevat
- eenzijdig zwaar fysiek werk
- het tegengaan van vastroesten door het op peil houden van competenties
- aandacht voor de mentale weerbaarheid door voldoende erkenning en ondersteuning.

Mensen aan het werk houden vereist een **stimulerende bedrijfscultuur** die preventieve en creatieve maatregelen uitwerkt, zowel op technisch als organisatorisch vlak.

Last but not least: wij zijn ook eerder voorstander van belonen dan van straffen: wie na 40 jaar loopbaan of na de leeftijd van 59 jaar blijft verder werken, heeft **recht op een pensioenbonus** die een merkbaar verschil in pensioen oplevert. De huidige start van de pensioenbonus die op 62 jaar ligt, moet dus vervroegd worden, teneinde aan te sluiten op het moment dat de mensen de dag van vandaag de arbeidsmarkt verlaten.

De pensioenbonus is overigens een middel om een groter verschil te maken met de minimumpensioenen of het gewaarborgd inkomen voor ouderen (IGO). Als een heel leven werken met moeite 50 euro per maand verschil oplevert met wie weinig of niets afgedragen heeft, dan is het weinig motiverend om te blijven werken.

➔ 4. Maak het systeem transparanter

Het onvoldoende kennen van de wetgeving kan uw pensioen ernstige schade toebrengen. Het overkwam een van de meest gezagsvolle kenners van het pensioendossier in ons land: door als bruggepensioneerde deels terug in het arbeidscircuit te stappen kreeg hij een pensioen dat lager was dan wanneer hij gewoon niet gewerkt zou hebben.

Maar zover moeten we het niet zoeken.

- Weet de jonge **vrouw die haar loopbaan onderbreekt** of ze het doet op een wijze die 'gelijkgestelde dagen' oplevert?
- Weet de **jongere die een jaar langer studeert** dat hij over een beperkte tijd beschikt om zijn studiejaar voor de pensioenopbouw te regulariseren?
- Erger nog: uit het jaarverslag van de Ombudsdienst Pensioenen blijkt dat **nog steeds tienduizenden gepensioneerden geen gebruik maken van de inkomensgarantie voor ouderen**, omdat ze nog niet ontdekten dat ze die kunnen aanvragen.
- Maar ook voor de mondige actief zoekende burger is het niet simpel. Neem de proef op de som en probeer een antwoord te vinden op de vraag of een 'wep-plus' contract meeltelt voor het pensioen.

Een **eenvoudige en begrijpelijke regeling** dringt zich op. Hierop aansluitend moet voldoende informatie het pensioenbewust nemen van beslissingen door mensen te ondersteunen.

De **automatische raming van het pensioen** die de mensen op 55 jaar in de bus krijgen, is een voorbeeld van een zeer goede maatregel. Een jaarlijkse informatie rond de opgebouwde pensioenrechten van het eerste tot het laatste jaar dat men werkt, is nog beter. Het laat mensen toe tijdig en passend te anticiperen.

2. Gegarandeerde en hogere pensioenrechten

Doemdenkers die angst creëren rond de betaalbaarheid van de pensioenen hebben ongelijk. Hogere en gegarandeerde pensioenrechten zijn mogelijk, wanneer passende maatregelen genomen worden om de sociale zekerheid te versterken. Wij denken hierbij onder meer aan:

➔ 1. Staatsschuld afbouwen

Een eerste regel bestaat in de afbouw van de Belgische staatsschuld. Hoe meer geld er niet gebruikt moet worden om intresten te betalen, hoe meer er over is om onder meer de pensioenen te betalen.

➔ 2. Samenwerking tussen beleidsniveaus

Een samenwerking tussen de Belgische regering en deze van de deelstaten is aangewezen omdat het totaal plaatje van de financiering over bevoegdheden op verschillende niveaus gaat. Wij denken onder meer aan de stijgende kosten voor pensioenen en gezondheidszorg.

➔ 3. *Alternatieve financiering correct aanwenden*

Theoretisch gebeurt een gedeelte van de financiering van de sociale zekerheid via wat de “alternatieve financiering” wordt genoemd. Deze gelden zijn afkomstig van onder meer hogere accijnzen, hogere belastingen op vermogens, enz. In totaal gaat het over 12 miljard euro.

In de praktijk dient die financiering evenwel om een waslijst aan onkosten te betalen die door de overheid onterecht doorgeschoven werden naar de sociale zekerheid. Het correct factureren van de uitgaven tussen de overheid en de sociale zekerheid zou het systeem alvast heel wat ademruimte bezorgen.

➔ 4. *Fraude bestrijden*

Je kan moeilijk volhouden dat er onvoldoende geld is voor het uitbetalen van fatsoenlijke pensioenen, wanneer sociale en fiscale fraude welig tiert. Zo zijn we geneigd te twifelen aan de juistheid van de belastingaangiften van de hard werkende zelfstandigen, wanneer we vaststellen dat hun inkomen gemiddeld minder bedraagt dan 2000 euro bruto per maand. Specialist, zoals sp.a-voorksvertegenwoordiger Dirk Van der Maelen schatten alleen al de fiscale fraude in België op **30 miljard euro** in 2005. Als het op fraude aankomt zitten we in de top 5 van de Oeso-landen, in het gezelschap van... Griekenland, Italië, Portugal en Spanje (!). Initiatieven zoals de invoering van de geijkte kassa's in de horeca zijn in elk geval een stap in de goede richting.

➔ 5. *Elke Belg gelijk*

De wetgeving kent een aantal “onwaarschijnlijkheden” die de doorsnee pensioentrekker tegen de borst stuiten. Dit varieert van de parlementair bij wie het beroep zo zwaar is dat het na 20 jaar “zitten” al een volledig en zeer royaal pensioen oplevert, tot de topvoetballers die extra veel verdienen maar slechts sociale bijdragen moeten betalen op... het minimumloon. Ook al brengt dit alles geen fortuinen naar de kas van de sociale zekerheid: op dat vlak kan de wet best gelijk zijn voor alle Belgen.

➔ 6. *Sociale dumping belasten*

Voor bepaalde aspecten is een Europese aanpak aangewezen. Het gaat hierbij ondermeer over de concurrentie van producten uit landen waar de arbeidsvoorwaarden niet voldoen aan de normen van “waardig werk”. We denken aan een “taks op de sociale dumping” die ten goede komt aan de financiering van de sociale zekerheid.

➔ 7. *Niet enkel voor de armen*

Last but not least: willen we dat sociale zekerheid gegarandeerd blijft, dan is het ook van belang dat het systeem verder gedragen wordt door alle lagen van de bevolking. Wanneer mensen met de hogere lonen wel mogen meebetalen in verhouding tot hun inkomen, maar slechts een pensioen kunnen genieten dat helemaal niet in verhouding met hun inspanning staat omdat er “plafonds” ingebouwd zijn, dan zullen ze dat systeem ook niet langer verdedigen. Een sociale zekerheid die enkel goed is voor de armen, evolueert onvermijdelijk naar een arme sociale zekerheid.

➔ 8. *Vergroot de return en de welvaartsvastheid*

Als je de verhouding bekijkt tussen de betaalde bijdragen en de sociale uitkering die ertegenover staat, dan moet je vaststellen dat de werknemers geen loon/pensioen naar werken krijgen. Het stuit ook tegen de borst dat zelfstandigen in verhouding aanzienlijk

meer terugkrijgen. Na een loopbaan van 40 jaar houden werknemers die op pensioen gaan **52%** over van hun inkomen, ambtenaren en zelfstandigen houden **61%** over.

Als we een stevige sociale zekerheid realiseren dan kan “**pensioen naar werken**” gerealiseerd worden. We zijn in deze gecharmeerd door de praktijk die Europa hanteert voor de eigen ambtenaren: een pensioen dat berekend wordt op **70% van het laatste (=hoogste) jaarsalaris**.

Als de welvaartstaart groter wordt, moet de gepensioneerde hier automatisch een eerlijk deel van krijgen, teneinde een volwaardige deelname aan het maatschappelijk leven blijvend te garanderen. Daarom eisen we **welvaartsvaste pensioenen**.

3. Minder uitgaven voor gepensioneerden

→ 1. Maak de gezondheidszorg financieel toegankelijk

In Vlaanderen heeft niet minder dan 23% van de gezinnen het nu en dan moeilijk om zich voldoende te laten verzorgen (gegevens Test-Aankoop). Dat is nagenoeg 1 op 4.

Het goede antwoord kan niet zijn dat er een kloof is tussen arm en rijk inzake geneeskundige verzorging. Ook mensen met een klein pensioen hebben recht op een financieel toegankelijke gezondheidszorg. En dat is nu niet zo: als de mazen van het vangnet zo groot zijn dat 23% er door valt, dan voldoen we niet aan de criteria inzake “basisgezondheidszorg” zoals die door de Wereldgezondheidsorganisatie in 1979 werden vastgelegd.

Een voorbeeld van hoe het niet moet, zijn de hospitalisatieverzekeringen. Zij zijn geen gemeen goed. Liefst 40% van de gezinnen heeft er geen. De groep gepensioneerden is hierruim vertegenwoordigd. Dat is logisch: in deze categorie heb je het grootste aantal kleine inkomens, terwijl diezelfde categorie ook de hoogste bedragen moet betalen. Want de hospitalisatieverzekering stijgt met de leeftijd. Anders gezegd: op het ogenblik dat een hospitalisatieverzekering het meest nodig is, is die het minst betaalbaar. We pleiten er dan ook voor dat de prijs van de hospitalisatieverzekeringen gesolidaariseerd wordt. Daarmee bedoelen we dat ze niet mag aangepast worden in functie van de leeftijd.

Ook de Vlaamse zorgverzekering is een voorbeeld van hoe het niet moet: de huidige vaste bijdrage moet vervangen worden door een bijdrage die gelinkt is aan het inkomen.

Een voorbeeld van hoe het wél moet, zijn de wijkgezondheidscentra. Hierbij worden zorgverleners betaald op basis van de aangesloten patiënten en niet per prestatie. De zorgverleners zijn dus niet afhankelijk van het aantal consultaties voor het verwerven van hun inkomen. De patiënt betaalt enkel een eenmalige inschrijving en vervolgens niets meer voor elke consultatie. Belangrijk voordeel is dat de huidige ‘onderconsumptie’ verdwijnt, doordat de financiële drempel wegvalt. Ook uitstelgedrag, met als gevolg daarvan mogelijke complicaties, verval. Helemaal niet onbelangrijk is dat wijkgezondheidscentra ook proberen te werken aan de oorzaken van ziekte (levenswijze, hygiëne, slechte behuizing, ...), zodat ook maatschappelijk werkers hierin betrokken worden. Aldus komen we tot een totaalaanpak met een belangrijke preventieve meerwaarde. Het sluit ook aan bij ons hoger vermeld probleem van de “pensioenloopbaan” die bij de laaggeschoolde duidelijk korter is.

Een oud zeer betreft ook de onderhoudsplicht. Het degraderen van de oudste ouderen tot bedelaars die maar de nodige zorg krijgen omdat hun kinderen verplicht worden om de rekening te betalen, wordt door rechts Vlaanderen graag uitgelegd als een goed

voorbeeld van wat solidariteit eigenlijk betekent. Maar het is mensonterend. Alleen een **maximumfactuur voor het rusthuis**, waarbij de oudere nog een gegarandeerd minimum aan zakgeld overhoudt, getuigt van het passende respect voor de oudere.

➔ 2 *Verlaag de woonkost*

De woonkost vormt niet alleen een grote maar ook een groter wordende hap uit het budget van ouderen. Cijfers over Vlaanderen geven aan dat een stijgend aantal ouderen meer dan 20% van hun budget besteden aan hun woning: dit evolueerde van 52% in 1992 tot 72% in

2005. De mensen met de kleinste pensioenen zijn doorgaans ook deze die tijdens hun loopbaan niet over de middelen beschikten om een eigen woning als “nulde pensioenpijler” te verwerven. Zij zijn er duidelijk het slechtst aan toe. De oudere huurder in Vlaanderen heeft na aftrek van zijn woonkosten gemiddeld nog 701 euro over, tegenover de eigenaar die nog 1.092 euro overhoudt.

In de praktijk is er een wezenlijk verschil tussen de huurder die terecht kan bij de **sociale huisvestingsmaatschappij** en deze die terechtkomt op de privémarkt. Uit eigen onderzoek weten we dat het verschil doorgaans te ramen valt op maandelijks 150 euro.

Bij de kleine pensioenen betekenen zij het verschil tussen leven en overleven. Voor deze mensen is een **huursubsidie** nodig die gekoppeld is aan door de overheid gecontroleerde “kwaliteitsnormen”. Aldus kunnen zij betaalbaar wonen met een gegarandeerd minimaal comfort.

➔ 3 *Diverse voordelen en voorzieningen*

Als de pensioenen te klein zijn, dan kan hun waarde onrechtstreeks opgevoerd worden door voordelen in natura, die voor de overheid geen aanzienlijke meerkost betekenen.

Wij denken hierbij aan het **gratis openbaar vervoer**. Als treinen en bussen toch rijden, dan kan je de ouderen gebruik laten maken van de lege plaatsen zonder dat dit een meerkost betekent.

Ook voorzieningen zoals **dienstencentra** horen in dit rijtje thuis. Uitgaven voor cultuur, sport, sociaal contact, ontspanning, ... zijn de eerste die wegvallen wanneer ouderen keuzes moeten maken in hun uitgaven. Het nabije laagdrempelige en goedkope dienstencentrum vormt hier een deel van de oplossing.

Radeis 2012 Van copyshop naar (vierkleuren)drukwerk

Zes jaar geleden zijn we zeer voorzichtig begonnen met een tijdschriftje voor de ABVV-Senioren. We hielden het simpel en eenvoudig: vier keer per jaar acht bladzijden in de “copyshop”. Ondertussen zijn we toe aan een volgende stap: we schakelen over op vierkleurendrukwerk. Zeker geen luxe-uitgave, maar wel een serieuze stap vooruit. En terwijl we toch bezig zijn gaan we ook aan de inhoud wat sleutelen. Rond 1 maart mag je de nieuwe versie in je brievenbus verwachten ...